

Meldunek 5/B/00

o zachorowaniach na choroby zakaźne i zatruciach związkami chemicznymi zgłoszonych w okresie od 16.05 do 31.05.2000 r.

Jednostka chorobowa (symbole wg "Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych" ICD-10)	Meldunek 5/B		Dane skumulowane	
	16.05.00. do 31.05.00.	16.05.99. do 31.05.99.	1.01.00. do 31.05.00.	1.01.99. do 31.05.99.
Choroba wywołana przez ludzki wirus upośl.odp.: ogółem (B20-B24)	3	3	21	48
Dur brzuszny (A01.0)	-	1	3	1
Dury rzekome A.B.C. (A01.1-A01.3)	1	-	1	-
Salmonelozy: ogółem (A02)	1723	1221	6006	5599
Czerwonka bakteryjna /szigelozą/ (A03)	-	6	38	76
Inne bakteryjne zakażenia jelitowe: ogółem (A04)	280	169	2395	1534
Wiusowe i inne określone zakażenia jelitowe: ogółem (A08)	287	115	2214	759
Biegunki u dzieci do lat 2: ogółem (A04; A08; A09)	1067	646	9942	6134
w tym: BNO, prawdopodobnie pochodzenia zakaźnego (A09)	716	449	6944	4493
Tężec: ogółem (A33-A35)	1	4	4	7
Błonica (A36)	-	-	1	-
Krztusiec (A37)	78	32	620	247
Szkarlatyna /płonica/ (A38)	495	725	5089	5172
Zapalenie opon mózgowych: razem	64	70	629	788
w tym: meningokokowe (A39.0)	4	4	53	59
wywołane przez <i>Haemophilus influenzae</i> (G00.0)	4	1	40	30
inne bakteryjne, określone i nie określone (G00.1-G00.9)	30	28	290	324
wirusowe, określone i nie określone (A87; B00.3; B02.1)	22	33	191	310
inne i nie określone (G03)	4	4	55	65
Zapalenie mózgu: razem	28	11	164	167
w tym: meningokokowe i inne bakteryjne: ogółem (A39.8; G04.2)	6	1	43	41
wirusowe, przenoszone przez kleszcze (A84)	4	-	4	6
inne wirusowe, określone (A83; A85; B00.4; B02.0; B25.8)	1	-	15	10
wirusowe, nie określone (A86)	11	6	70	85
poszczepienne (G04.0)	-	-	-	-
inne i nie określone (G04.8-G04.9)	6	4	32	25
Riketsjozy: ogółem (A75-A79)	-	-	-	-
Ostre nagminne porażenie dziecięce, łącznie z poszczepiennym (A80)	-	-	-	-
Ospa wietrzna (B01)	7127	5578	74056	53868
Odra (B05)	8	3	50	53
Różyczka: ogółem (B06; P35.0)	4143	3144	29398	17047
Wirusowe zap. wątroby: typu A (B15)	8	37	114	471
typu B (B16; B18.0-B18.1)	131	123	1215	1395
typu C (B17.1; B18.2)	81	63	849	717
typu B+C (B16; B18.0-B18.1 + B17.1; B18.2)	4	9	62	62
inne i nieokreśl.(B17.0;B17.2-.8;B18.8-.9;B19)	13	14	148	159
Świnka /nagminne zapalenie przyusznic/ (B26)	924	5860	10291	60313
Włośnica (B75)	-	10	5	20
Świerzb (B86)	432	590	7128	6842
Grypa: ogółem (J10; J11)	295	254	1528329	2341828
Bakteryjne zatrucia pokarmowe: razem	1900	1322	7310	6480
w tym: salmonelozy (A02.0)	1718	1221	5982	5583
gronkowcowe (A05.0)	29	-	90	49
jadem kiełbasianym /botulizm/ (A05.1)	4	3	17	31
wywołane przez <i>Clostridium perfringens</i> (A05.2)	-	-	1	-
inne określone (A05.3-A05.8)	18	5	69	27
nie określone (A05.9)	131	93	1151	790
Zatrucia naturalnie toksycznym pokarmem: ogółem (T62)	2	1	10	3
w tym: grzybami (T62.0)	2	-	10	2
Inne zatrucia: ogółem (T36-T60; T63-T65)	506	248	3603	2809
w tym: pestycydami (T60)	9	8	24	29
lekami, prep.farmakologicznymi i subst.biolog. (T36-T50)	262	150	2036	1651
alkoholem (T51)	155	40	786	498
Ostre porażenia wiotkie u dzieci (0-14 lat)	-	6	17	25

Zachorowania zgłoszone w okresie 16-31.05.2000 r. wg województw

Województwo	Choroba wyw.przez ludzki wirus upośl. odp.: ogółem (B20-B24)	Dur brzuszny (A01.0)	Dury rzekome A.B.C. (A01.1-3)	Salmonelozy: ogółem (A02)	Czerwonka bakteryjna /szigelozą/ (A03)	Biegunki u dzieci do lat 2: ogółem (A04; A08; A09)	Teżec: ogółem (A33-A35)	Krzusiec (A37)	Szkarlatyna (A38)	Zapalenie opon mózgowych		Zapalenie mózgu	
	Ogółem (A39.0; A87; B00.3; B02.1; G00; G03)	w tym: meningokokowe (A39.0)	Ogółem (A39.8; A83-86; B00.4; B02.0; B25.8; G04.0; G04.2; G04.8-9)	w tym: wirusowe, prz. przez kleszcze (A84)									
POLSKA	3	-	1	1723	-	1067	1	78	495	64	4	28	4
Dolnośląskie	1	-	1	78	-	47	-	3	68	3	-	-	-
Kujawsko-Pomorskie	-	-	-	167	-	89	-	-	26	6	-	4	-
Lubelskie	-	-	-	163	-	81	-	-	17	3	1	2	1
Lubuskie	-	-	-	63	-	61	-	-	7	1	-	1	-
Łódzkie	1	-	-	83	-	46	-	31	31	4	-	1	-
Małopolskie	-	-	-	101	-	70	-	2	36	4	-	2	-
Mazowieckie	-	-	-	153	-	94	-	21	45	5	1	2	-
Opolskie	-	-	-	24	-	8	-	-	46	2	-	-	-
Podkarpackie	-	-	-	212	-	107	-	-	5	7	1	3	-
Podlaskie	1	-	-	69	-	39	-	9	7	3	-	4	2
Pomorskie	-	-	-	95	-	116	-	-	17	4	-	3	-
Śląskie	-	-	-	143	-	95	1	4	67	7	-	3	-
Świętokrzyskie	-	-	-	53	-	32	-	6	11	3	-	-	-
Warmińsko-Mazurskie	-	-	-	99	-	36	-	2	15	4	1	1	1
Wielkopolskie	-	-	-	161	-	102	-	-	64	4	-	2	-
Zachodniopomorskie	-	-	-	59	-	44	-	-	33	4	-	-	-

Województwo	Ospa wietrzna (B01)	Odra (B05)	Różyczka: ogółem (B06; P35.0)	Wirusowe zapalenie wątroby			Świnka (B26)	Włośnica (B75)	Świerzb (B86)	Grypa: ogółem (J10; J11)	Bakteryjne zatrucia pokarmowe: ogółem (A02.0; A05)	Zatrucia grzybami (T62.0)	Inne zatrucia: ogółem (T36-T60; T63-T65)
				typu A (B15)	typu B: ogółem (B16; B18.0-1)	typu C: ogółem (B17.1; B18.2)							
POLSKA	7127	8	4143	8	135	85	924	-	432	295	1900	2	506
Dolnośląskie	626	-	526	-	10	8	62	-	18	52	87	-	5
Kujawsko-Pomorskie	335	-	212	1	16	6	84	-	29	-	187	1	21
Lubelskie	335	2	164	-	4	3	63	-	27	-	163	-	49
Lubuskie	175	2	10	-	9	3	39	-	17	3	67	-	29
Łódzkie	438	-	247	1	11	5	46	-	79	-	86	-	186
Małopolskie	566	-	588	2	7	6	75	-	39	-	129	-	11
Mazowieckie	742	-	224	2	17	11	86	-	18	155	164	-	17
Opolskie	290	-	58	-	2	1	100	-	14	33	26	-	1
Podkarpackie	331	-	35	-	4	1	18	-	36	9	212	1	25
Podlaskie	279	-	133	-	3	2	12	-	18	-	69	-	12
Pomorskie	353	2	45	-	9	6	78	-	13	36	111	-	21
Śląskie	1180	-	1530	1	18	8	59	-	51	-	164	-	48
Świętokrzyskie	262	-	96	-	4	10	51	-	21	-	71	-	35
Warmińsko-Mazurskie	273	-	36	-	4	2	21	-	25	-	102	-	13
Wielkopolskie	613	2	154	-	12	10	109	-	10	7	173	-	15
Zachodniopomorskie	329	-	85	1	5	3	21	-	17	-	89	-	18

Zakażenia HIV i zachorowania na AIDS

Informacja z 31 maja 2000 r.

W maju 2000 r. do Zakładu Epidemiologii PZH zgłoszono nowo wykryte zakażenie HIV 44 obywateli polskich, wśród których było m.in. 26 zakażonych w związku z używaniem narkotyków i 16 bez informacji o drodze zakażenia.

Obecność przeciwciał anti-HIV potwierdzono w Zakładzie Laboratoryjno-Doświadczalnym Instytutu Wenerologii AM w Warszawie, w Wojewódzkim Zespole Chorób Zakaźnych w Gdańsku, w Wojewódzkiej Przychodni Dermatologicznej w Katowicach, w Laboratorium Kliniki Chorób Zakaźnych AM we Wrocławiu oraz w Zakładzie Transfuzjologii i Transplantologii CSK WAM w Warszawie.

Odnotowano zachorowanie na AIDS 37-letniego narkomana zamieszkałego w woj. łódzkim, u którego rozpoznano gruźlicę płuc; nie podano liczby komórek CD4.

Od wdrożenia badań w 1985 r. do 31 maja 2000 r. stwierdzono zakażenie HIV 6.369 obywateli polskich, wśród których było co najmniej 4.075 zakażonych w związku z używaniem narkotyków.

Ogółem odnotowano 869 zachorowań na AIDS; 488 chorych zmarło.

Wanda Szata
Zakład Epidemiologii PZH

* * *

UWAGA: Liczby zachorowań na choroby wywołane przez ludzki wirus upośledzenia odporności [HIV] podawane na str. 1-2 "Meldunków" pochodzą ze sprawozdań Mz-56 nadawanych przez Wojewódzkie Stacje San.-Epid. w ramach systemu zbiorczego zgłaszania zachorowań na choroby zakaźne. Natomiast dane o zachorowaniach zawarte w powyższej informacji pochodzą ze skorygowanych w Zakładzie Epidemiologii PZH zgłoszeń poszczególnych zachorowań.

Postęp programu eradykacji poliomyelitis w Polsce

Krajowy program eradykacji poliomyelitis obejmował obowiązek szczepienia dzieci w całym kraju, prowadzenie monitoringu ostrego porażenia wiotkich, nadzór nad warunkami transportu i przechowywania szczepionek oraz szkolenie epidemiologów.

Realizacja głównych celów

1. Od 1984 roku tj. przez ostatnie 15 lat nie stwierdza się w Polsce zachorowań spowodowanych dzikim wirusem polio.

Ostatnie szczepy dzikiego wirusa polio izolowano w Polsce od chorych na zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych w 1982 roku (typ 2) i w 1984 roku (typ 1).

W okresie od 1985 do 1999 roku rozpoznano 22 zachorowania na poliomyelitis towarzyszące szczepieniom (VAPP), w tym 6 u biorców doustnej atenuowanej szczepionki (OPV). Co roku rejestrowano od 0 do 4 zachorowań - 0 zachorowań w 1989, 1991, 1996, 1997, 1999 roku; 4 przypadki w 1988 roku.

Od 1997 roku wprowadzono nowe kryteria rozpoznania poliomyelitis i VAPP zgodnie z definicją WHO (Paryż, marzec 1996 r.).

Poliomyelitis to zachorowanie z objawami klinicznymi ostrego porażenia wiotkiego potwierdzone laboratoryjnie izolacją dzikiego wirusa polio.

Poliomyelitis towarzyszące szczepieniu (Vaccine - Associated Paralytic Poliomyelitis - VAPP) to przypadek ostrego porażenia wiotkiego gdy:

- choroba wystąpiła od 4 do 30 dni po szczepieniu OPV lub od 4 do 75 dni od kontaktu z osobą zaszczepioną OPV;
- chory nie miał bezpośredniego kontaktu z osobą lub krajem gdzie może być transmisja dzikiego wirusa polio;
- zbadano 2 próby kału:
 - w obu nie wykryto dzikiego wirusa polio,
 - w przynajmniej jednej wykryto wirus atenuowany.

2. Nadzór nad ostrymi porażeniami wiotkimi (opw) u dzieci i młodzieży do lat 15.

Według WHO zapadalność na opw dzieci i młodzieży do lat 15 wynosi około 1,0 na 100.000. Monitoring opw rozpoczęto w latach 1990/1991. W okresie 1992-1993 wskaźnik opw wynosił 0,9-1,0/100.000 dzieci w wieku poniżej 15 lat i spełniał wymagania WHO, w latach 1995-1996 obniżył się do 0,4-0,5/100.000. Wyraźną poprawę zgłaszalności opw uzyskano w 1999 roku; zgłoszono 75 przypadków i współczynnik krajowy wzrósł do 0,95/100.000. Ale tylko w pięciu województwach na szesnaście uzyskano wskaźnik 1 i wyższy, w ośmiu wyniósł on 0,6-0,9, a w trzech województwach nie przekraczał 0,5 (tabela 1). Tylko u 53% chorych pobrano próby kału do badań wirusologicznych w wymaganym terminie, tj. do 14 dni od wystąpienia porażenia, u 27% chorych pobrano dwie próbki kału w nieodpowiednim terminie, u 16% chorych nie pobrano prób do badań wirusologicznych, a u 4% chorych wykonano tylko jedno badanie kału.

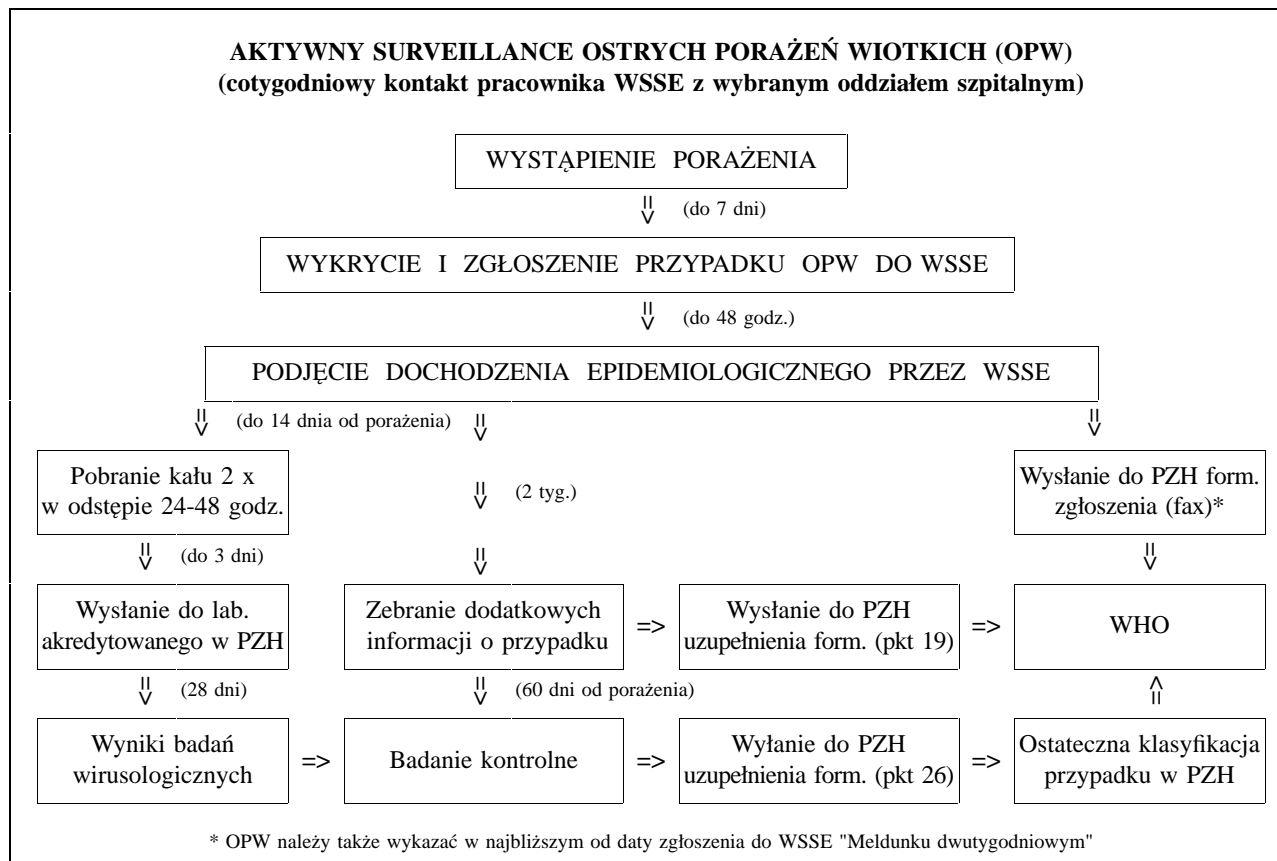
Tabela 1. Ostre porażenia wiotkie w 1999 roku. Zapadalność na 1000.000 dzieci i młodzieży do 15 r.ż.

Województwo	Zapadalność
POLSKA	0,95
1. Dolnośląskie	1,8
2. Mazowieckie	1,6
3. Podkarpackie	1,4
4. Świętokrzyskie	1,1
5. Łódzkie	1,0
6. Warmińsko-Mazurskie	0,9
7. Zachodniopomorskie	0,9
8. Podlaskie	0,8
9. Wielkopolskie	0,8
10. Kujawsko-Pomorskie	0,7
11. Małopolskie	0,7
12. Pomorskie	0,6
13. Śląskie	0,6
14. Lubuskie	0,5
15. Opolskie	0,5
16. Lubelskie	0,4

Dobrze przebiegają badania wirusologiczne osób z otoczenia opw obejmujące w latach 1998-1999 80-90% osób podlegających badaniu.

W 1999 roku izolowano sporadycznie szczepy szczepionkowe wirusa polio (Sabin-like): od trojga chorych dzieci z opw oraz u dwóch osób z otoczenia chorych. U dwudziestu osób z otoczenia chorych oraz od dwóch chorych z opw izolowano inne enterowirusy (Cox B₅ i ECHO₃₀).

Nadzór nad opw w ciągu ostatnich dwóch lat uległ po-

prawie ale nie spełnia wymogów głównie w zakresie terminowości pobierania prób kału do badań wirusologicznych od chorych, terminowości zgłaszania przypadków do WSSE, przesyłania prób kału do Krajowego Ośrodka Wirusa Polio w PZH (tabela 2).

Tabela 2. Wskaźniki nadzoru OPW (index surveillance) osiągnięte w Polsce w 1999 r. w stosunku kryteriów WHO.

Wskaźniki nadzoru	Cel	1999
Liczba OPW < 15 r.ż.	80	75
Wskaźnik zapadalności OPW < 15 r.ż.	≥ 1	0,95
% 2 x pobranie kału w odstępie > 24 godz. w ciągu 14 dni	> 80%	53%
% min 1 x pobr. kału w ciągu 14 dni	x	70%
% 2 x pobr. kału w dowolnym czasie	x	81%
% OPW zgłoszonych do WSSE w ciągu 48 godz.	> 80%	20%
% obserwowanych w ciągu 60-90 dni	>80%	84%

Dla uzyskania poprawy innych wskaźników nadzoru nad opw (index surveillance AFP) niezbędne jest aktywniejsze włączenie wszystkich epidemiologów WSSE w systemie cotygodniowych kontroli opw w wytypowanych szpitalach oraz innych oddziałach (dziecięcych, obserwacyjno-zakaźnych, neurologii) w dawnych szpitalach wojewódzkich. Zwiększenie częstotliwości kontroli oddziałów szpitalnych poprawi terminowość i kompletność czynności w nadzorze opw wymaganą przez WHO (rycina). Należy jednocześnie zapewnić przeprowadzenie wszystkich badań wirusologicznych od chorych i osób z otoczenia opw w Krajowym Ośrodku Wirusa Polio w PZH.

Ponadto, w związku z koniecznością nadawania przez Zakład Epidemiologii PZH do Biura Europejskiego WHO w Kopenhadze cotygodniowych meldunków o opw (również zerowych), celowe byłoby nadsyłanie takich meldunków również co tydzień z WSSE do Zakładu Epidemiologii (fax).

3. Uzyskanie i utrzymanie wysokiego odsetka dzieci w wieku poniżej dwóch lat zaszczepionych 3-krotnie żywą szczepionką OPV.

Wykonanie szczepień doustnych przeciw *poliomyelitis* u najmłodszych dzieci jest w kraju od lat wysokie. W 1998 roku ogólny odsetek dzieci zaszczepionych trzema dawkami OPV w wieku poniżej 2 lat wynosił 98,1% i tylko w województwie krakowskim wynosił 92%. W pozostałych województwach uzyskano odsetek wyższy od 95% w tym w większości województw powyżej 98%. Według danych za 1999 rok wykonanie szczepień pierwotnych przeciw *polio* w skali kraju wynosiło 97,6%, w województwie małopolskim uzyskano 93,7%.

W 1999 roku komisja Epidemiologiczna zaleciła zmianę dotychczasowego systemu szczepień przeciw *poliomyelitis* polegającą na wprowadzeniu szczepień IPV zamiast OPV jako pierwszej dawki u niemowląt. Zalecenie to nie zostało wdrożone.

Jadwiga Żabicka, Jolanta Sitarska-Gotębiowska

Realizacja Programu Szczepień Ochronnych w Polsce w 1999 roku (1)

Biorąc pod uwagę duże zainteresowanie problemem wykonawstwa szczepień ochronnych w Polsce po zmianie systemu finansowania świadczeń zdrowotnych i reformie administracyjnej kraju oraz ze względu na liczne sygnały o zmniejszającym się (także w 2000 r.) odsetku dzieci objętych obo-

Tabela 1. Liczba kart uodpornienia dzieci i młodzieży w wieku 0-19 lat przechowywanych w placówkach realizujących szczepienia ochronne (stan w dniu 31.XII.1999 r.) i wykazanych w rocznych sprawozdaniach MZ-54 a liczba ludności wg GUS - według roczników i województw.

Województwo	Rocznik 1999			Rocznik 1998			Rocznik 1997			Rocznik 1996		
	GUS	MZ-54		GUS	MZ-54		GUS	MZ-54		GUS	MZ-54	
		Liczba	%		Liczba	%		Liczba	%		Liczba	%
Polska	379136	366816	96,8	391960	387404	98,8	408478	401386	98,3	422905	417118	98,6
1. Dolnośląskie	26131	24922	95,4	27253	26827	98,4	28422	27822	97,9	29518	29136	98,7
2. Kujawsko-Pomorskie	21669	21129	97,5	22206	21947	98,8	23344	22883	98,0	24269	23977	98,8
3. Lubelskie	23121	22240	96,2	23932	23364	97,6	25011	24352	97,4	25764	25265	98,1
4. Lubuskie	10363	9868	95,2	10821	10514	97,2	11267	10921	96,9	11436	11158	97,6
5. Łódzkie	23545	22394	95,1	23942	23529	98,3	25505	24937	97,8	26562	26075	98,2
6. Małopolskie	34823	33467	96,1	35939	35659	99,2	36744	36480	99,3	37826	37488	99,1
7. Mazowieckie	48061	47072	97,9	49383	49459	100,2	51262	50627	98,8	53045	52626	99,2
8. Opolskie	9642	9318	96,6	10029	9807	97,8	10523	10381	98,7	10925	10757	98,5
9. Podkarpackie	23676	22991	97,1	24313	24004	98,7	25389	24931	98,2	26475	26127	98,7
10. Podlaskie	12243	11939	97,5	12802	12599	98,4	13638	13342	97,8	14219	13954	98,1
11. Pomorskie	23581	22917	97,2	24236	23952	98,8	25300	24915	98,5	25481	25144	98,7
12. Śląskie	41660	40379	96,9	43503	42912	98,6	45233	44265	97,9	47354	46588	98,4
13. Świętokrzyskie	12708	12081	95,1	13564	13190	97,2	13923	13625	97,9	14521	14286	98,4
14. Warmińsko-Mazurskie	15836	15591	98,5	16163	16293	100,8	17071	16695	97,8	17750	17479	98,5
15. Wielkopolskie	35279	34239	97,1	36465	36237	99,4	37632	37406	99,4	38589	38362	99,4
16. Zachodniopomorskie	16798	16269	96,9	17409	17111	98,3	18214	17804	97,7	19171	18696	97,5

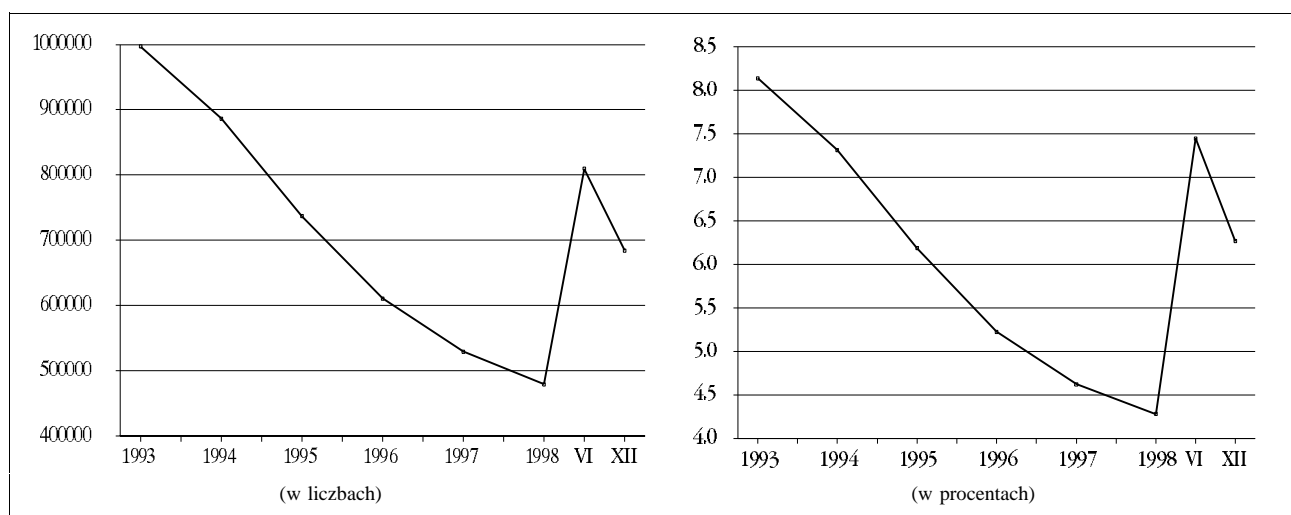
Województwo	Rocznik 1995			Rocznik 1994			Rocznik 1993			Rocznik 1992		
	GUS	MZ-54		GUS	MZ-54		GUS	MZ-54		GUS	MZ-54	
		Liczba	%		Liczba	%		Liczba	%		Liczba	%
Polska	426838	428452	100,4	473295	454723	96,1	485497	474012	97,6	505222	491546	97,3
1. Dolnośląskie	29827	30151	101,1	33807	32013	94,7	33730	33167	98,3	34413	33364	97,0
2. Kujawsko-Pomorskie	24407	24505	100,4	27069	26232	96,9	27716	27218	98,2	28510	27881	97,8
3. Lubelskie	25709	25785	100,3	29123	27727	95,2	29618	28646	96,7	31419	30275	96,4
4. Lubuskie	11852	11674	98,5	13052	12339	94,5	13182	12813	97,2	13723	13112	95,5
5. Łódzkie	26811	27143	101,2	29791	28549	95,8	30596	29917	97,8	31687	31082	98,1
6. Małopolskie	38419	38607	100,5	42086	40720	96,8	43438	42178	97,1	45675	43885	96,1
7. Mazowieckie	53256	53981	101,4	59865	57302	95,7	61021	59261	97,1	62456	60551	96,9
8. Opolskie	10934	11091	101,4	12234	11751	96,1	12522	12302	98,2	13065	12804	98,0
9. Podkarpackie	26094	26190	100,4	29317	28135	96,0	30091	29307	97,4	32611	31616	96,9
10. Podlaskie	14338	14379	100,3	16015	15565	97,2	16699	16457	98,6	17376	17175	98,8
11. Pomorskie	25770	25829	100,2	27819	26819	96,4	28663	27980	97,6	29663	29416	99,2
12. Śląskie	48156	47387	98,4	52490	51054	97,3	54300	52953	97,5	56744	55364	97,6
13. Świętokrzyskie	14664	14753	100,6	16389	15670	95,6	16935	16506	97,5	17684	17133	96,9
14. Warmińsko-Mazurskie	17721	17900	101,0	19594	18606	95,0	20436	19948	97,6	21329	21121	99,0
15. Wielkopolskie	39310	39481	100,4	42844	41578	97,0	44681	44008	98,5	46417	45161	97,3
16. Zachodniopomorskie	19570	19596	100,1	21800	20663	94,8	21869	21351	97,6	22450	21606	96,2

Województwo	Rocznik 1991			Rocznik 1990			Rocznik 1989			Rocznik 1988		
	GUS	MZ-54		GUS	MZ-54		GUS	MZ-54		GUS	MZ-54	
		Liczba	%		Liczba	%		Liczba	%		Liczba	%
Polska	536420	519260	96,8	535312	532471	99,5	551619	538759	97,7	574984	555787	96,7
1. Dolnośląskie	37184	35423	95,3	37620	36923	98,1	38982	37612	96,5	40815	38878	95,3
2. Kujawsko-Pomorskie	29833	29366	98,4	30268	30595	101,1	30375	30236	99,5	31242	30785	98,5
3. Lubelskie	33059	31942	96,6	33044	32778	99,2	33281	33009	99,2	34600	33925	98,0
4. Lubuskie	14368	13395	93,2	14185	13934	98,2	15019	14320	95,3	15973	15147	94,8
5. Łódzkie	33595	32966	98,1	32576	33602	103,1	33997	33829	99,5	34825	34585	99,3
6. Małopolskie	48173	46608	96,8	47420	46753	98,6	48433	47425	97,9	49841	48235	96,8
7. Mazowieckie	65385	62740	96,0	65928	64447	97,8	66394	64484	97,1	70202	67540	96,2
8. Opolskie	14799	14320	96,8	14742	14776	100,2	15683	15151	96,6	16492	15491	93,9
9. Podkarpackie	34425	33533	97,4	34493	34124	98,9	35126	34487	98,2	35990	35141	97,6
10. Podlaskie	18620	18149	97,5	18443	18527	100,5	19082	18823	98,6	19819	19574	98,8
11. Pomorskie	32087	31474	98,1	31912	32110	100,6	32838	32001	97,5	34276	33054	96,4
12. Śląskie	61027	59008	96,7	61118	61126	100,0	66447	63292	95,3	70003	64907	92,7
13. Świętokrzyskie	18764	18037	96,1	18167	18082	99,5	18811	18524	98,5	19344	19105	98,8
14. Warmińsko-Mazurskie	22542	21934	97,3	22417	22457	100,2	22863	22454	98,2	24199	24431	101,0
15. Wielkopolskie	48998	47679	97,3	49177	48944	99,5	50133	49572	98,9	52072	50900	97,7
16. Zachodniopomorskie	23561	22686	96,3	23802	23293	97,9	24155	23540	97,5	25291	24089	95,2

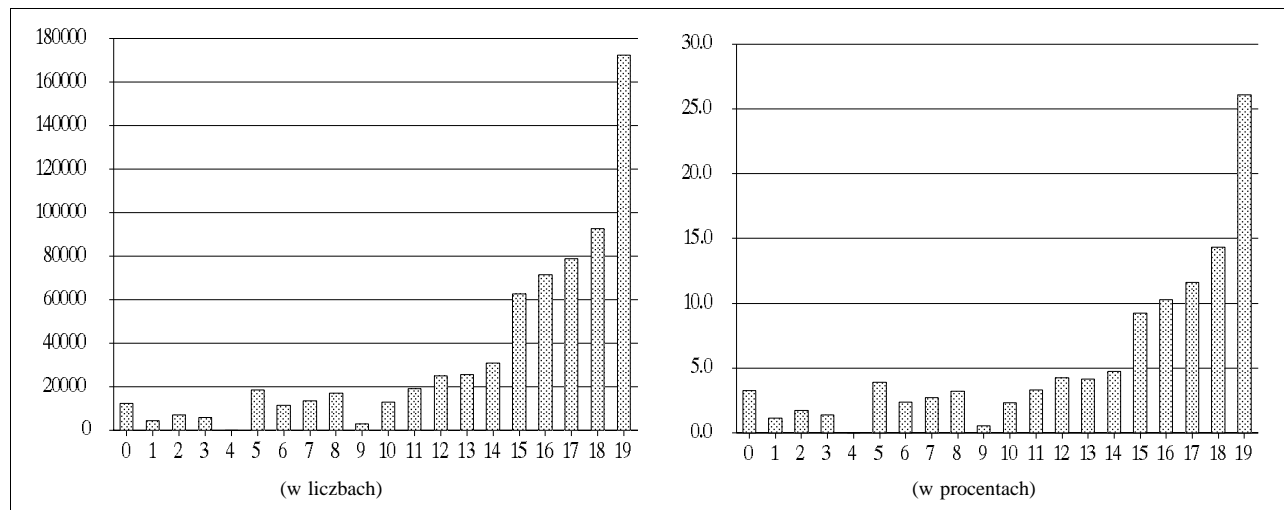
Tabela 1. Liczba kart uodpornienia dzieci i młodzieży w wieku 0-19 lat przechowywanych w placówkach realizujących szczepienia ochronne (stan w dniu 31.XII.1999 r.) i wykazanych w rocznych sprawozdaniach MZ-54 a liczba ludności wg GUS - według roczników i województw (cd).

Województwo	Rocznik 1987			Rocznik 1986			Rocznik 1985			Rocznik 1984		
	GUS	MZ-54		GUS	MZ-54		GUS	MZ-54		GUS	MZ-54	
		Liczba	%		Liczba	%		Liczba	%		Liczba	%
Polska	590356	565244	95,7	617740	592055	95,8	657853	626773	95,3	679559	616781	90,8
1. Dolnośląskie	42876	40261	93,9	45474	42223	92,9	49411	45892	92,9	51400	42755	83,2
2. Kujawsko-Pomorskie	32448	31485	97,0	33841	33116	97,9	36587	35244	96,3	37921	35082	92,5
3. Lubelskie	35119	34544	98,4	36691	36151	98,5	39162	38340	97,9	39985	38136	95,4
4. Lubuskie	16303	15461	94,8	17199	16156	93,9	18323	17239	94,1	19143	15601	81,5
5. Łódzkie	35918	35588	99,1	37828	37217	98,4	40521	39861	98,4	41948	41085	97,9
6. Małopolskie	50371	48894	97,1	52216	50713	97,1	54546	52869	96,9	56506	53699	95,0
7. Mazowieckie	70849	67750	95,6	75739	72122	95,2	80871	76544	94,6	83295	66640	80,0
8. Opolskie	17435	16113	92,4	18104	16992	93,9	18853	17626	93,5	19671	18283	92,9
9. Podkarpackie	36664	35526	96,9	37504	36510	97,3	39166	37811	96,5	40000	38571	96,4
10. Podlaskie	20207	19728	97,6	20968	20712	98,8	22061	21528	97,6	22424	21810	97,3
11. Pomorskie	34884	33377	95,7	36210	34679	95,8	38633	37001	95,8	40227	37814	94,0
12. Śląskie	73597	66520	90,4	76603	70211	91,7	81850	73958	90,4	83934	73162	87,2
13. Świętokrzyskie	19610	19405	99,0	20662	20474	99,1	22383	21851	97,6	23341	22306	95,6
14. Warmińsko-Mazurskie	24437	23639	96,7	25832	24898	96,4	27321	26314	96,3	28127	26090	92,8
15. Wielkopolskie	53084	51663	97,3	55457	53981	97,3	58573	56528	96,5	60735	57391	94,5
16. Zachodniopomorskie	26554	25290	95,2	27412	25900	94,5	29592	28167	95,2	30902	28356	91,8

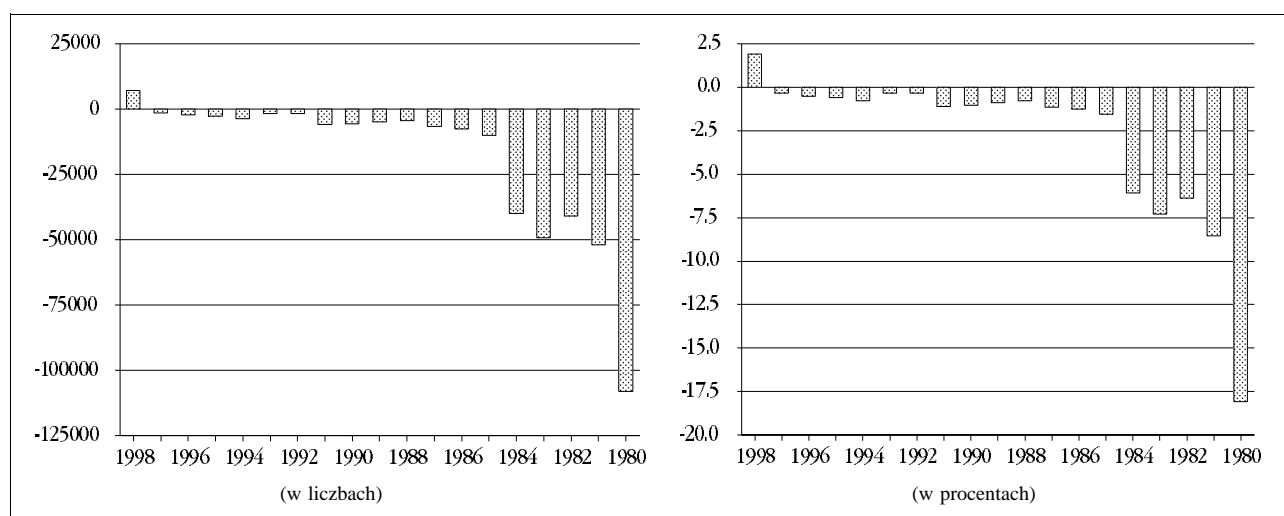
Województwo	Rocznik 1983			Rocznik 1982			Rocznik 1981			Rocznik 1980		
	GUS	MZ-54		GUS	MZ-54		GUS	MZ-54		GUS	MZ-54	
		Liczba	%		Liczba	%		Liczba	%		Liczba	%
Polska	696623	625083	89,7	680025	600984	88,4	647981	555156	85,7	661529	488983	73,9
1. Dolnośląskie	53452	43986	82,3	51342	42455	82,7	50716	38715	76,3	52203	35975	68,9
2. Kujawsko-Pomorskie	38839	36442	93,8	38047	35170	92,4	35882	32542	90,7	36606	30671	83,8
3. Lubelskie	41314	39506	95,6	40630	37633	92,6	38989	35854	92,0	38068	29529	77,6
4. Lubuskie	19832	15827	79,8	19341	15103	78,1	18256	13499	73,9	18568	8755	47,2
5. Łódzkie	43962	42705	97,1	43238	40741	94,2	41104	37906	92,2	42315	36172	85,5
6. Małopolskie	57262	53891	94,1	55484	51478	92,8	53166	47475	89,3	55488	41378	74,6
7. Mazowieckie	85772	69869	81,5	84512	65964	78,1	79773	58867	73,8	83485	50072	60,0
8. Opolskie	19755	18508	93,7	19068	17674	92,7	18125	16134	89,0	17997	15352	85,3
9. Podkarpackie	40645	39222	96,5	39619	37488	94,6	37369	35120	94,0	36874	32068	87,0
10. Podlaskie	22747	21883	96,2	21944	20666	94,2	20631	19124	92,7	20145	17278	85,8
11. Pomorskie	40170	37119	92,4	38685	35205	91,0	37091	32478	87,6	38212	26600	69,6
12. Śląskie	86497	71134	82,2	84187	71611	85,1	81032	66750	82,4	82851	53470	64,5
13. Świętokrzyskie	23924	22284	93,1	23801	21382	89,8	22231	20489	92,2	22061	18163	82,3
14. Warmińsko-Mazurskie	29227	26968	92,3	28363	25617	90,3	26591	23608	88,8	26519	21204	80,0
15. Wielkopolskie	61791	56410	91,3	60524	54610	90,2	57146	48941	85,6	59198	45527	76,9
16. Zachodniopomorskie	31434	29329	93,3	31240	28187	90,2	29879	27654	92,6	30939	26769	86,5

Ryc. 1. Dzieci i młodzież w wieku 0-19 lat poza nadzorem w ramach "Programu szczepień ochronnych" w latach 1993-1998 (stan w dniu 31.XII) oraz 30.VI i 31.XII.1999 r. - ogółem.

Ryc. 2. Dzieci i młodzież w wieku 0-19 lat poza nadzorem w ramach "Programu szczepień ochronnych" w dniu 31.XII.1999 r. - według wieku.

Ryc. 3. Zmiany w liczbie kart uodpornienia dzieci i młodzieży w wieku 1-19 lat przechowywanych w placówkach realizujących szczepienia ochronne pomiędzy 31.XII.1998 r. a 31.XII.1999 r. - według roczników.

wiązkowymi szczepieniami¹ niżej publikujemy wybrane dane o liczbie kart uodpornienia będących w dyspozycji placówek świadczących usługi medyczne. Informacje zawarte w tych kartach służą planowaniu szczepień i są źródłem danych o ich wykonawstwie, toteż sama liczba kart znajdujących się w kartotekach placówek odniesiona do liczby ludności wg GUS stanowi swoisty wskaźnik zakresu nadzoru nad realizacją "Programu szczepień ochronnych".

Dane przytoczone w tabeli 1 i wykorzystane w rycinach 1-3 pochodzą z rocznych sprawozdań ze szczepień ochronnych (druk MZ-54) przesyłanych obowiązkowo do powiatowych stacji sanitarno-epidemiologicznych przez wszystkich świadczeniodawców (zakłady oraz lekarze) wykonujących szczepienia i przekazywanych (w formie zbiorczej) przez wojewódzkie stacje sanitarno-epidemiologiczne do Zakładu Epidemiologii PZH.

Wybrane informacje o stanie zaszczepienia dzieci i młodzieży zamieścimy w kolejnym "Meldunku". Pełne dane o wykonawstwie szczepień zostaną opublikowane (jak co roku) w biuletynie "Szczepienia ochronne w Polsce w 1999 roku", który ukaże się na przełomie czerwca-lipca b.r.

1. Por.: "Uwagi na temat organizacji szczepień" (Meldunek 3/A/00).

Wąglík na Ukrainie

Zakład Epidemiologii PZH uzyskał telegraficzną informację nt. pojawienia się w obwodzie riwieńskim (Równie) wąglíka; z podejrzeniem zachorowania na wąglík hospitalizowano 15 osób. Jest to pierwszy przypadek pojawienia się tej choroby w ciągu ostatnich 20 lat. W obwodzie riwieńskim w bieżącym roku zachorowało na wąglík 214 zwierząt gospodarskich.

Danuta Seroka

Epidemia błonicy w Nowych Niezależnych Państwach dobiega końca

Zachorowania na błonice w państwach powstałych po byłym Związku Radzieckim w latach dziewięćdziesiątych przybrały formę epidemii. Zachorowania te traktować należy jako nawracające po kilkudziesięciu latach eliminacji tej choroby w tym rejonie kuli ziemskiej.

Epidemia rozpoczęła się w 1990 roku, przede wszystkim w Rosji, na Ukrainie i w Białorusi. Łącznie zarejestrowano w tych państwach 1.342 zachorowania (0,64 na 100.000), a we wszystkich państwach powstałych po ZSRR 1.436 zachorowań (0,49 na 100.000). Dane dotyczące liczby zacho-

Tabela 1. Błonica w Nowych Niezależnych Państwach powstałych po byłym ZSRR w latach 1990-1998.

Państwo		Ludność w mln 1994 r.	Liczba zachorowań (zapadalność na 100 tys. ludności)									Razem
			1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	
Państwa Zachodnie	Rosja	147,37	1.211 (0,82)	1.876 (1,27)	3.897 (2,64)	15.209 (10,32)	39.582 (26,86)	35.652 (24,19)	13.604 (9,23)	4.057 (2,75)	1.436 (0,97)	116.524
	Białoruś	10,16	22 (0,22)	26 (0,26)	66 (0,65)	120 (1,18)	230 (2,26)	322 (3,17)	179 (1,76)	102 (1,00)	22 (0,22)	1.089
	Ukraina	51,47	109 (0,21)	1.103 (2,14)	1.553 (3,02)	2.982 (5,79)	2.990 (5,81)	5.280 (10,26)	3.156 (6,13)	1.364 (2,65)	690 (1,34)	19.227
	Razem	209,00	1.342 (0,64)	3.005 (1,44)	5.516 (2,64)	18.311 (8,76)	42.802 (20,48)	41.254 (19,74)	16.939 (8,10)	5.523 (2,64)	2.148 (1,03)	136.840
Państwa Bałtyckie	Estonia	1,54	0 (0,00)	7 (0,45)	3 (0,19)	11 (0,71)	7 (0,45)	19 (1,23)	14 (0,91)	3 (0,19)	0 (0,00)	64
	Łotwa	2,58	3 (0,12)	5 (0,19)	8 (0,31)	12 (0,47)	250 (9,69)	369 (14,30)	112 (4,34)	42 (1,63)	67 (2,60)	868
	Litwa	3,71	2 (0,05)	1 (0,03)	9 (0,24)	8 (0,22)	38 (1,02)	43 (1,16)	11 (0,30)	2 (0,05)	2 (0,05)	116
	Razem	7,83	5 (0,06)	13 (0,17)	20 (0,26)	31 (0,40)	295 (3,77)	431 (5,50)	137 (1,75)	47 (0,60)	69 (0,88)	1.048
Państwa Kaukaskie i Mołdowa	Armenia	3,55	7 (0,20)	0 (0,00)	0 (0,00)	1 (0,03)	36 (1,01)	29 (0,82)	11 (0,31)	10 (0,28)	4 (0,11)	98
	Azerbejdżan	7,47	4 (0,05)	66 (0,88)	72 (0,96)	160 (2,14)	841 (11,26)	883 (11,82)	114 (1,53)	31 (0,41)	17 (0,23)	2.188
	Gruzja	5,45	11 (0,20)	7 (0,13)	3 (0,06)	28 (0,51)	294 (5,39)	419 (7,69)	346 (6,35)	288 (5,28)	48 (0,88)	1.444
	Mołdowa	4,42	6 (0,14)	14 (0,32)	22 (0,50)	35 (0,79)	376 (8,51)	418 (9,46)	97 (2,19)	49 (1,11)	14 (0,32)	1.031
	Razem	20,89	28 (0,13)	87 (0,42)	97 (0,46)	224 (1,07)	1.547 (7,41)	1.749 (8,37)	568 (2,72)	378 (1,81)	83 (0,40)	4.761
Państwa Środkowo- -Azjatyckie i Kazachstan	Kazachstan	17,03	28 (0,16)	30 (0,18)	45 (0,26)	82 (0,48)	489 (2,87)	1.106 (6,49)	455 (2,67)	162 (0,95)	79 (0,46)	2.476
	Kirgistan	4,67	6 (0,13)	10 (0,21)	4 (0,09)	18 (0,39)	304 (6,51)	704 (15,07)	412 (8,82)	291 (6,23)	138 (2,95)	1.887
	Tadżykistan	5,93	11 (0,19)	5 (0,08)	16 (0,27)	678 (11,43)	1.907 (32,16)	4.455 (75,13)	1.464 (24,69)	723 (12,19)	158 (2,66)	9.417
	Turkmenistan	4,01	4 (0,10)	4 (0,10)	22 (0,55)	3 (0,07)	43 (1,07)	87 (2,17)	80 (2,00)	38 (0,95)	19 (0,47)	300
	Uzbekistan	22,35	12 (0,05)	13 (0,06)	29 (0,13)	137 (0,61)	232 (1,04)	639 (2,86)	160 (0,72)	34 (0,15)	2 (0,12)	1.258
	Razem	53,99	61 (0,11)	62 (0,11)	116 (0,21)	918 (1,70)	2.975 (5,51)	6.991 (12,95)	2.571 (4,76)	1.248 (2,31)	420 (0,78)	15.362
Ogółem	291,70	1.436 (0,49)	3.167 (1,09)	5.749 (1,97)	19.484 (6,68)	47.619 (16,32)	50.425 (17,29)	20.215 (6,93)	7.196 (2,47)	2.720 (0,93)	158.011	

rowań w poszczególnych latach i zapadalności na 100.000 przedstawione są w tabeli 1.

Najwyższą liczbę zachorowań zanotowano w 1994 r. w Rosji (39.582; tj. 26,86 na 100.000) i w Armenii (36; tj. 1,01 na 100.000), a w 1995 roku w pozostałych państwach i sumarycznie we wszystkich państwach powstałych po byłym ZSRR (50.425; tj. 17,29 na 100.000). W dalszych latach zanotowano spadek liczb zachorowań. W 1998 roku zanotowano we wszystkich państwach 2.720 zachorowań, tj. 0,93 na 100.000.

Najwyższą zapadalność notowano w Tadżykistanie, zwłaszcza od 1994 roku, w Rosji i na Ukrainie, w Azerbejdżanie i Kirgistanie, zwłaszcza w 1994 i 1995 roku.

Łącznie w latach 1990-1998 zanotowano 158.011 zachorowań na błonicę.

Pojedyncze zachorowania zostały ponadto zawleczone do Finlandii, Polski, Niemiec, Holandii, Wielkiej Brytanii, Włoch, Albanii, Turcji nie powodując tam szczególnych zagrożeń epidemicznych. Zapadalność na 100.000 w krajach Europejskiego Regionu WHO w 1995 roku przedstawiona jest na załączonej mapie.

Ponadto w 1994-1995 roku w wyniku zawleczenia wystąpiła epidemia błonicy w Mongolii, szybko zwalczona w drodze masowych szczepień.

Zachorowania występowały zarówno wśród dzieci jak i wśród dorosłych wykazujących niską odporność w wyniku

Ryc. 1. Zapadalność na błonicę w Regionie Europejskim WHO w 1995 roku.

nieszczepienia, bądź jej spadku od ostatniej dawki szczepionki.

Jako czynniki sprzyjające wystąpieniu epidemii wymienia się: socjoekonomiczną niestabilność, przemieszczanie się dużych grup ludności, złe warunki higieniczne, zachwianie infrastruktury służby zdrowia, niedostateczną informację służby zdrowia i społeczeństwa w tym zakresie, obserwowane braki szczepionki i opóźnienia w podejmowaniu poczynań przeciwepidemicznych i leczenia. Stanowcze środki, zwłaszcza szczepienia przeciw błonicę, zostały wdrożone dopiero w 1995 roku. Zaczęto wówczas notować poprawę sytuacji epidemiologicznej. Epidemia ta dostarczyła licznych doświadczeń w zakresie możliwości wystąpienia zachorowań nie tylko na błonicę, lecz również na inne choroby naracające i ich zwalczania i zapobiegania.

W stosunku do błonicę zwrócono uwagę na konieczność pierwotnego uodpornienia co najmniej 90-95% dzieci przed ukończeniem 6 miesięcy i podanie dawki uzupełniającej szczepienia podstawowego nie później niż w 36 miesiącu życia oraz dawek przypominających co najmniej przy rozpoczęciu i kończeniu nauki w szkole podstawowej. W niektórych krajach zaleca się również szczepienia dorosłych.

na podst.: Dittmann S. i in. "Successful Control of Epidemic Diphtheria in the States of the Former Union of Soviet Socialist Republics: Lessons Learned" (*J.Infect.Dis.*, 2000; 181, Suppl 1)

opracował Wiesław Magdzik

Stanowisko Światowej Organizacji Zdrowia w sprawie szczepień przeciw rotawirusom

Rotawirusy są uważane za najczęstszą przyczynę ciężkiej choroby biegunkowej u niemowląt i małych dzieci. Według Światowej Organizacji Zdrowia tylko szczepienia

ochronne są w stanie mieć większy wpływ na zmniejszenie występowania zachorowań. Większość zachorowań powodują cztery główne serotypy rotawirusów, choć w niektórych krajach stwierdza się przewagę innych serotypów. Obecnie trwają prace nad co najmniej siedmioma szczepionkami, ale jak dotychczas licencjonowano tylko jedną szczepionkę. Jest to szczepionka oparta o rotawirus mały rezus (RRV-TV), którą licencjonowano w USA.

Szacuje się, że w świecie występuje rocznie ponad 125 mln zachorowań na chorobę biegunkową wywołaną przez rotawirusy. Rotawirusy mają być przyczyną około 25% zgonów w przebiegu choroby biegunkowej i bezpośrednią przyczyną 6% wszystkich zgonów u dzieci w wieku poniżej 5 lat. Rotawirusy stanowią największy problem w krajach rozwijających się, gdzie 20-40% hospitalizowanych przypadków choroby biegunkowej u dzieci i około 600 tys. zgonów rocznie jest związanych z tym zakażeniem. Natomiast w Anglii i Walii, Australii, Japonii i USA zakażenia rotawirusowe są przyczyną 34-52% hospitalizowanych przypadków *gastroenteritis* u dzieci, ale zgony z tej przyczyny są wyjątkowo rzadkie.

W krajach rozwijających się większość ciężkich zachorowań występuje u niemowląt, natomiast w krajach rozwiniętych po upływie pierwszego roku życia. Okres inkubacji choroby wynosi zazwyczaj 1-2 dni, po czym nagle występują wymioty, gorączka i obfita, wodnista biegunka. Zakażenie ma zazwyczaj łagodny przebieg, ale w ciężkich przypadkach może dochodzić do zagrażającego życiu odwodnienia, jeżeli nie zostanie podjęte właściwe leczenie.

Do objawowych zakażeń najczęściej dochodzi po raz pierwszy u dzieci w wieku 2-3 lata. Pierwotne zakażenie pozostawia specyficzną dla serotypu odpowiedź serologiczną, która się rozszerza przy kolejnych ekspozycjach. Nabyta naturalna odporność zabezpiecza przed ciężkimi postaciami choroby wywołanymi przez inne serotypy. Uważa się, że karmienie piersią może zapewniać pewne zabezpieczenie

przed chorobą u bardzo małych dzieci.

Ochronne poziomy serologiczne nie zostały jeszcze dokładnie ustalone. Uważa się, że specyficzna odpowiedź immunologiczna w klasie IgA jest zasadniczym czynnikiem decydującym o odporności miejscowej śluzówki jelita. Jest prawdopodobne, że ustąpienie zakażenia jest wynikiem narastania odporności komórkowej.

Ostatnio licencjonowana szczepionka przeciw rotawirusom jest oparta o rotawirusy małp rezus (RRV). Do szczepu szczepionkowego inkorporowano geny trzech innych często występujących ludzkich rotawirusów (G1, G2 i G4) po sprawdzeniu ich indywidualnego bezpieczeństwa i immunogenności. W następstwie uzyskano tetrawalentny "koktajl szczepionkowy". Szczepionka jest podawana doustnie dzieciom w wieku od 6 do 26 tygodni w trzech dawkach w odstępie około 4 tygodni.

Bezpieczeństwo, immunogenność oraz skuteczność nowej szczepionki określono w badaniach, które przeprowadzono na dużej liczbie niemowląt w Finlandii, USA i Wenezueli. Szczepionka zabezpieczała w 49-68% przeciw wszystkim postaciom biegunki rotawirusowej oraz w 64-100% przeciw ciężkim zachorowaniom. Uzyskiwano równocześnie skrócenie czasu trwania biegunki. W krajach gdzie przeprowadzono badania dominował w tym czasie serotyp G1, tym niemniej uzyskiwano ochronę przed innymi serotypami. Szczególną wartość miało badanie przeprowadzone w Wenezueli ze względu na objęcie szczepieniami ubogich środowisk o niskim standardzie społeczno-ekonomicznym. Badania, które przeprowadzono w Brazylii i Peru ze szczepionką o 10-krotnie niższej dawce wykazały małą lub żadną skuteczność szczepień, co może wskazywać na związek efektywności szczepionki z dawką.

U szczepionych obserwuje się wydalanie wirusa szczepionkowego z kałem, ale w ich otoczeniu nie stwierdzono występowania zachorowań ani serokonwersji. Karmienie piersią nie interferuje znacząco ze szczepieniem. Nie ma również negatywnego wpływu szczepionki na powstawanie oporności przez inne równocześnie podane szczepionki jak Di-Te-Per, OPV, HBV oraz Hib.

W ciągu 3-4 dni u 20% szczepionych może pojawić się po pierwszej dawce szczepionki gorączka do 39°C, której może towarzyszyć drażliwość i zmniejszone łaknienie. W dotychczasowych badaniach nie obserwowano u szczepionych ani biegunki ani wymiotów.

Tak jak inne żywe szczepionki, wirusowa szczepionka przeciw rotawirusom nie powinna być podawana dzieciom z rozpoznanymi lub podejrzanymi niedoborami immunologicznymi.

Stanowisko centrali WHO w Genewie w odniesieniu do szczepionki przeciw rotawirusom jest następujące:

- rozwój szczepionek przeciw rotawirusom ma znaczenie priorytetowe w zapobieganiu chorobom biegunkowym,
- szczepionka powinna być przede wszystkim wprowadzona w krajach, gdzie choroby biegunkowe wywołane przez rotawirusy stanowią poważny problem zdrowotny,
- tempo wprowadzania szczepionki do programów szczepień będzie uzależnione w poszczególnych krajach od różnych priorytetów zdrowotnych i sytuacji ekonomicznej,
- zanim podejmie się ostateczne decyzje o zaleceniu wprowadzenia powszechnych szczepień w krajach rozwijających się jest niezbędne wykonanie dalszych badań, zwłaszcza na terenie Afryki i Azji,
- jeżeli skuteczność szczepionki zostanie dobrze udokumentowana a jej cena okaże się dostępna, będzie można zapew-

nić szczepieniom wysokie priorytety na terenach, gdzie zakażenia rotawirusowe stanowią poważny problem zdrowotny.

na podstawie "Wkly Epid.Rec." (2000,5,33-38)
opracował Wojciech Żabicki

Taksonomia rodzaju *Salmonella* i zmiany w nazewnictwie

Klasyfikacja bakterii służy do określenia stopnia pokrewieństwa pomiędzy różnymi grupami mikroorganizmów. Rodzina *Enterobacteriaceae* w obecnym kształcie została wyodrębniona przez Ewinga w 1963 r. z grupy bakterii gramujemnych, w oparciu o analizę od 50 do 200 różnych cech fenotypowych. Obecnie stosuje się techniki genotypowe, pozwalające na dokonanie charakterystyki i bezpośrednie porównanie genomów bakteryjnych.

W Międzynarodowym Ośrodku Referencyjnym *Salmonella* (WHO Collaborating Centre for Reference and Research on *Salmonella*) w Instytucie Pasteur'a w Paryżu opracowano nową taksonomię bakterii należących do rodzaju *Salmonella* i przedstawiono wynikające z niej zmiany w nazewnictwie. Nowa klasyfikacja opiera się na analizie pokrewieństwa genomów oraz profili enzymatycznych szczepów *Salmonella* (1).

Do rodzaju *Salmonella* należą dwa gatunki (species): *S. enterica* i *S. bongori*. Gatunek *S. enterica* został podzielony na sześć podgatunków (subspecies): *S. enterica* subsp. *enterica*, *S. enterica* subsp. *salamae*, *S. enterica* subsp. *arizonae*, *S. enterica* subsp. *diarizonae*, *S. enterica* subsp. *houtenae* i *S. enterica* subsp. *indica*.

Podgatunek *enterica* obejmuje ponad 99,5% wszystkich izolowanych szczepów *Salmonella*. Ponieważ tylko serowary tego podgatunku mają nazwy własne, nie jest w ich przypadku konieczne podawanie pełnej nazwy gatunkowej. Nazwa *S. salmonella* ser. Typhimurium lub *Salmonella* Typhimurium jest równoznaczna z określeniem przynależności szczepu do I podgatunku *S. enterica*. Ewing zaleca w publikacjach naukowych stosowanie pełnej nazwy przy pierwszym jej użyciu (np. *Salmonella enterica* subsp. *enterica*, serowar Enteritidis). Następnie można poprzestać na podaniu nazwy rodzajowej i serowarowej (np. *Salmonella* Enteritidis), przy czym w zapisie drugiego członu nazwy nie stosuje się kruszki.

W Polsce nowa systematyka i nazewnictwo bakterii rodzaju *Salmonella* przedstawione zostały m.in. w meldunku 6/B/93 Krajowego Ośrodka *Salmonella*, Instytutu Medycyny Morskiej i Tropikalnej w Gdyni (1,2).

(1) Hoszowski A., Wasyl D.: Taksonomia i nomenklatura rodzaju *Salmonella*. *Medycyna Wet.*, 2000;2:75-78. (2) Dera-Tomaszewska B., Głońska R.: Zestawienie serowarów *Salmonella* występujących w Polsce. *Przeg. Epid.*, 1999;3-4:355-364.

Anna Przybylska

adres internetowy: <http://www.medstat.waw.pl>

"Meldunki" opracowuje zespół: Mirosław P. Czarkowski (red.odp.), Ewa Cielebąk, Barbara Kondej, Ewa Stępień - tel. (022) 849-77-02, tel. (022) 849-40-51/7/ w. 210, fax (022) 849-74-84, tlx 816712, e-mail epimeld@medstat.waw.pl.; Jadwiga Żabicka (koment.) - tel. (022) 849-40-51/7/ w. 206.
Kierownictwo naukowe: prof. dr hab. Wiesław Magdzik.